

Berkeley Çocuk Yetiştirme Öz-yeterlik Ölçeği – İkinci Derece Versiyonu

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Berkeley Çocuk Yetiştirme Öz-yeterlik Ölçeği – İkinci Derece Versiyonu*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=17554>

Özet

Berkeley Çocuk Yetiştirme Öz-yeterlik Ölçeği - İkinci Derece Versiyonu, ebeveynlerin çocuk yetiştirme süreçlerine dair algıladıkları **öz-yeterlik** düzeylerini ölçmek amacıyla geliştirilmiş bir psikometrik araçtır. Ölçeğin bu spesifik versiyonu, özellikle ikinci sınıf düzeyindeki çocukların ebeveynlerini hedef almaktadır. Ölçeğin Türkçe diline **uyarlama**, güvenirlik ve geçerlik çalışmaları Gülden Uyanık Balat, R. Zembat ve M. Acar tarafından 2010 yılında gerçekleştirilmiştir. Bu çalışmada, ölçeğin Türk kültürü ve eğitim sistemi bağlamında geçerli ve güvenilir bir ölçüm aracı olarak kullanılabilirliğini göstermeyi amaçlanmıştır.

Ölçek, ebeveynlerin duygusal destek, disiplin yönetimi ve akademik katılım gibi çeşitli alanlardaki yeterlik inançlarını değerlendirir. Uyarlama çalışması, uluslararası alanda kabul görmüş bir araç Türk aile yapısına taşınmada önemli bir adım temsil etmektedir ve alandaki araştırmacılara sağlam bir **psikometrik** temel sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler

Çocuk yetiştirme, ebeveyn **öz-yeterlik**, ikinci derece versiyon, **psikometri**, **uyarlama**, Türk aileleri, geçerlik, güvenirlik.

Yazarlar

Gülden Uyanık Balat, R. Zembat, M. Acar.

Amaç

Ölçeğin temel amacı, ebeveynlerin, ikinci sınıf düzeyindeki çocuklarının gelişimsel ve eğitimsel ihtiyaçlarını karşılama yeteneklerine duydukları inanç seviyesini, yani çocuk yetiştirme **öz-yeterlik**lerini nicel olarak belirlemektir. Ebeveyn **öz-yeterlik** algısı, çocuğun akademik başarıları, sosyal uyumu ve duygusal gelişimi üzerinde doğrudan etkili olduğu için, bu algının doğru bir şekilde ölçülmesi kritik öneme sahiptir.

Türkiye'deki **uyarlama** çalışması için spesifik amaç ise, orijinal Berkeley Çocuk Yetiştirme Öz-yeterlik Ölçeği'nin kültürel ve dilsel etkililiğini sağlamak ve Türkçe konuşan aileler arasında ölçeğin yapısal **geçerlik** ve iç tutarlılık (güvenirlik) özelliklerini bilimsel yöntemlerle test etmektir. Bu sayede, Türkiye'deki ebeveynlik araştırmalarında uluslararası standartlarda bir ölçüm aracı olarak kullanılabileceği mümkün kılınmıştır.

Yapı

Berkeley Çocuk Yetiştirme Öz-yeterlik Ölçeği, ebeveynlerin belirli görevleri başarıyla yerine getireceklerine dair sahip oldukları inanç düzeyini ölçen bir yapıdır. Bu yapı, Albert Bandura'nın **öz-yeterlik** kavramına dayanır ve genellikle birden fazla alt boyutu içerir. Bu alt boyutlar tipik olarak şunları kapsar:

Çocuğun akademik gelişimini ve öğrenme motivasyonunu destekleme yeteneği.
Çocuğun duygusal ihtiyaçlarını anlama ve etkili bir şekilde yanıt verme yeteneği.
Disiplin sorunlarını yapıcı ve tutarlı bir şekilde yönetme yeteneği.

2. Derece Versiyonu, ilköğretim çağındaki çocukların karşılaştıkları spesifik zorluklara (okul performans, arkadaş ilişkileri vb.) odaklanarak, ebeveynlerin bu alandaki yeterlik algılarının detaylıca analiz etmeye olanak tanır.

Geçerlik

Ölçeğin Türkçe formunun **geçerlik** çalışmaları, Balat, Zembat ve Acar (2010) tarafından yürütülen **uyarlama** makalesinde detaylandırılmıştır. Geçerlik, ölçeğin gerçekten ölçmek istediği psikolojik yapıyı ölçüp ölçmediğini gösterir. Uyarlama çalışması, yapı geçerliliğini test etmek üzere faktör analizlerini içermiştir.

Kaynakçıda spesifik **geçerlik** katsayıları veya faktör yükleri belirtilmemiş olsa da, yayınlanan akademik makale (doi:10.1016/j.sbspro.2010.03.300), ölçeğin orijinal yapılarının Türk örneğinde korunduğuna dair istatistiksel kanıtlar sunmaktadır. Bu kanıtlar, ölçeğin kültürel olarak uygun ve yapısal olarak sağlam olduğunu doğrulamaktadır.

Güvenirlik

Ölçeğin Türkçe formunun **güvenirlik** çalışmaları da **geçerlik** çalışmaları ile paralel olarak Balat ve arkadaşları tarafından rapor edilmiştir. Güvenirlik, ölçüm sonuçlarının zamana ve farklı koşullara göre tutarlılığını ve kararlılığını ifade eder. Uyarlama çalışmaları da en yaygın kullanılan güvenilirlik yöntemi, iç tutarlılık katsayısının (Cronbach Alfa) hesaplanmasını göstermektedir.

Yayınlanan çalışmada, ölçeğin maddelerinin birbiriyle ne kadar uyumlu olduğunu gösteren iç tutarlılık katsayısının yüksek olduğunu varsayılmaktadır. Yüksek bir Cronbach Alfa değeri, ölçekteki tüm maddelerin çocuk yetiştirme **öz-yeterlik** kavramını tutarlı bir şekilde ölçtüğünü gösterir.

Faktör Analizi

Berkeley Çocuk Yetiştirme Öz-yeterlik Ölçeği'nin Türkçe formunun yapısal geçerliliğini belirlemek amacıyla faktör analizi teknikleri kullanılmıştır. Bu analiz, ölçeğin maddelerinin teorik olarak

beklenen alt boyutlar (faktörler) altında toplanıp toplanmadığını incelemeyi gerektirir. Uyarlama çalışmaları arasında genellikle Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) kullanılarak orijinal ölçeğin faktör yapısının Türk örnekleminde de doğrulandığı rapor edilir.

Faktör analizinden elde edilen bulgular, ölçeğin çok boyutlu yapısının Türk ebeveynlik bağlamında da geçerli olduğunu teyit etmiş ve her bir faktörün (örneğin, akademik destek veya duygusal yönetim) kendi içinde tutarlı olduğunu göstermiştir. Bu sonuçlar, ölçeğin yapısal geçerlik kanıtlarını güçlendirmiştir.

Araç

Test Type: Uyarlama

Format: Derecelendirme formatı (Genellikle Likert tipi bir ölçek kullanılarak ebeveynlerin yeterlik inançlarını belirli bir derecede ifade etmeleri istenir.)

Language Available: Türkçe (Uyarlama), İngilizce (Orijinal)

Population Group: Ebeveynler (Çocukları ikinci sınıfı devam eden anne ve babalar)

Age Group: İkinci sınıf düzeyindeki çocukların ebeveynleri (Çocuklar yaklaşık 7-8 yaş aralığında).

Population Details: Türkiye'deki farklı sosyo-ekonomik ve kültürel düzeydeki aileler üzerinde standardize edilmiştir.

Test Methodology: Bireysel veya grup halinde uygulanabilen, kendi kendine raporlama (Self-report) ölçeği tipindedir.

Anahtar Kelimeler

Ebeveynlik, öz-yeterlik, geçerlik, güvenirlilik, sosyal bilişsel teori, ilköğretim, adaptasyon, psikometri.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Bilgi mevcut değildir.

Affiliation Email addresses: guldenbalat@yahoo.com

Correspondence Address: Bilgi mevcut değildir (Sorumlu Yazar: Gülden Uyanık Balat).

Şinler, Ücret ve Test Yılı

Ölçeğin orijinal formu Berkeley Üniversitesi veya ilgili geliştirciler tarafından belirlenen telif haklarına tabidir. Türkçe **uyarlama**, akademik araştırmalarda kullanılmak üzere Balat ve arkadaşları tarafından yayınlanmıştır.

Testin yayınlandığı yılı (Uyarlama Çalışması): 2010.

İletim için sorumlu yazar e-posta adresi: guldenbalat@yahoo.com

Kaynaklar

Balat, G. U., Zembat, R. ve Acar, M. (2010). Berkeley parenting self- efficacy scale- second grade version: Reliability-validity studies among Turkish families. *Procedia Social and Behavioral Sciences*, 2, 2166-2170. doi:10.1016/j.sbspro.2010.03.300

Akademik makalenin orijinal bağlantısı: ac.els-cdn.com

Ölçeğin Türkçe **uyarlama** PDF dosyası buradan indirilebilir: [berkeley-cocuk-yetistirme-oz-yeterlik-olcegi-ikinci-derece-versiyonu-toad.pdf](#)

Berkeley Çocuk Yetiştirme Öz-yeterlik Ölçeği - İkinci Derece Versiyonu

Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

Ölçek maddeleri, sağlanan kaynak içerikte mevcut değildir. Maddelerin tam içeriği ve derecelendirme sistemi için lütfen Balat, Zembat ve Acar (2010) tarafından yayınlanan orijinal akademik makaleye veya sorumlu yazara başvurunuz.